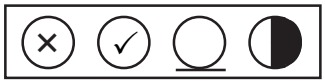
M16/MPS951/EE/20160526

वेळ : 3 तास **गुण : 80**

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. विभाग A वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांचा आहे. त्याची उत्तरे उत्तरपत्रिका / OMR Sheet वर नोंदवायची आहेत.

2. OMR Sheet वरील चार पर्यायांपैकी अचूक पर्यायाखालील वर्तुळ काळ्या पेनाने पूर्ण भरावे. वर्तुळ अर्धवट भरल्यास अथवा एका प्रश्नास जास्त वर्तुळ भरल्यास ते उत्तर चुकीचे समजले जाईल.

A B C D

उत्तराची अयोग्य नोंद

A B C D

उत्तराची योग्य नोंद

3. बहुपर्यायी प्रश्नांमध्ये सर्वात अचूक उत्तरे नोंदविणे अपेक्षित आहे.

4. विभाग B वस्तुनिष्ठ विनापर्यायी स्वरूपाचा आहे. त्यासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका दिली आहे.

5. विभाग C हा दीर्घोत्तरी स्वरूपाचा असून आवश्यक तेथे नकाशा व आकृत्या काढणे अपेक्षित आहे.

6. विभाग A साठी प्रत्येक चुकीच्या उत्तरासाठी 1/3 उणे गुणपद्धत लागू आहे.

7. विभाग B आणि विभाग C साठी उणे गुणपद्धत लागू नाही.

SECTION - A (गुण : 26)

या विभागात एकूण 52 प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला अर्धा गुण याप्रमाणे हा विभाग 26 गुणांचा आहे. या विभागाला 1/3 उणे गुणपद्धत लागू आहे.

1. खाप पंचायती _____ लहानास विरोध करत आहेत.
   a) समान भाषिक b) समान गोत्र
   c) आंतरधर्मीय d) उच्च आंतरजातीय

2. दलाई लामा हे _____ देशाचे धर्मप्रमुख असतात.
   a) भारत b) तिबेट
   c) नेपाळ d) भूतान

3. फ्रेंच राज्यक्रांती _____ साली झाली.
   a) 1789 b) 1776
   c) 1857 d) 1919

4. फ्रेंच राज्यक्रांतीची तत्त्वे कोणती ?
   a) स्वातंत्र्य
   b) समता
   c) बंधुता
   d) सर्व

5. संपूर्ण व्यवस्था परिवर्तन म्हणजेच _____ होय.
   a) उत्क्रांती b) सामाजिक बदल
   c) क्रांती d) यापैकी नाही

6. 'ओरिजिन ऑफ स्पिसिज' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
   a) न्यूटन
   b) डार्विन
   c) आईनस्टाईन
   d) यापैकी नाही

7. समाजशास्त्राचा जनक कोण?
   a) ऑगस्ट कॉम्त b) कार्ल मार्क्स
   c) मॅक्स वेबर d) सिगमंड फ्रॉईड

8. 'पॉझिटिव्ह फिलॉसॉफी' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
   a) ऑगस्त कॉम्त
   b) कार्ल मार्क्स
   c) मॅक्स वेबर
   d) सिगमंड फ्रॉईड

9. सामाजिक उत्क्रांतीची कल्पना कोणी मांडली?
   a) ऑगस्त कॉम्त b) हर्बर्ट स्पेन्सर
   c) मिड d) हरलंबस

10. _____ च्या मते लोकशाही ही शांतता, प्रगती व सुख यांचा आधार आहे.
    a) बेंथॅम
    b) महात्मा गांधी
    c) पॅरेटो
    d) भगत सिंग

11. मार्क्सने _____ च्या हुकुमशाहीचे समर्थन केले.
    a) लष्कर b) कामगार
    c) राजा d) धर्मगुरू

12. वास्को दी गामा कोणत्या देशातून आला होता?
    a) इंग्लंड
    b) फ्रान्स
    c) पोर्तुगाल
    d) रशिया

13. रशियन राज्यक्रांती _____ ने घडवून आणली.
    a) मध्यमवर्ग
    b) शेतकरी वर्ग
    c) कामगार वर्ग
    d) उमराव वर्ग

14. भारतात _____ धर्मामध्ये बहुपत्नीत्वाला परवानगी आहे.
    a) पारसी
    b) ज्यू
    c) मुस्लिम
    d) हिंदू

15. _____ हे समाजनियंत्रणाचे साधन नाही.
    a) कायदे b) प्रार्थना
    c) मूल्य d) नियम

16. मनुष्य हा _____ प्राणी आहे.
    a) समाजशील
    b) विकृत
    c) परात्मक
    d) यापैकी नाही

17. छत्तीसगढमध्ये कोणते आदिवासी आढळतात?
    a) गोंड
    b) नागा
    c) जारवा
    d) भिल्ल

18. 'दोनी पोलो' हा धर्म _____ राज्यात अस्तित्वात आहे.
a) सिक्कीम b) अरूणाचल प्रदेश
c) मिझोराम d) मणिपूर

19. 'तलाक' म्हणजे काय?
a) विवाह b) घटस्फोट
c) पोटगी d) यापैकी नाही

20. नेशन म्हणजेच राष्ट्रनिर्माण होण्यासाठी कोणता घटक सर्वात महत्त्वाचा आहे?
a) भूभाग b) एकात्मतेची भावना
c) शासन d) सैन्यदल

21. वराने वधूचा स्वीकार करणे म्हणजेच _____ होय.
a) सप्तपदी b) पाणीग्रहण
c) कन्यादान d) होम

22. 'निकाह' म्हणजे काय?
a) लग्न
b) घटस्फोट
c) हुंडा
d) पोटगी

23. भारतीय शहरी कुटुंबे प्रामुख्याने _____ आहेत.
a) केंद्रकीय b) एकत्रित
c) मातृसत्ताक d) लिव्ह-इन

24. 'थिअरी ऑफ ॲप्लिकेशन' कोणी मांडली?
a) मॅक्स वेबर
b) कार्ल मार्क्स
c) डुरखिम
d) ऑगस्ट कॉम्त

25. साम्यवादी विचारसरणीचा जनक कोण?
a) ऑगस्ट कॉम्त
b) मीड
c) डुरखिम
d) कार्ल मार्क्स

26. हिंदू धर्मशास्त्रानुसार सर्वात पहिला आश्रम कोणता?
a) ब्रह्मचर्य
b) बाल आश्रम
c) शिक्षण आश्रम
d) गृहस्थाश्रम

27. सर्वात शेवटचा व महत्त्वाचा पुरुषार्थ कोणता?
a) अर्थ
b) काम
c) धर्म
d) मोक्ष

28. टोटेम संस्कृती कोठे आढळते?
a) अमेरिका
b) युरोप
c) चीन
d) ऑस्ट्रेलिया

29. भारतात मुस्लिम पुरुष जास्तीत जास्त किती स्त्रियांशी विवाह करू शकतात?
a) दोन
b) चार
c) सहा
d) आठ

30. प्राचीन भारतात प्रेमविवाहांना _____ असे म्हणत.
a) असुर
b) गंधर्व
c) राक्षस
d) पैशाचा

31. राक्षस लग्न हे _____ मानले जात
a) प्रथा b) बेकायदेशीर
c) शूरपणाचे d) कौतुकास्पद

32. कायदे हे _____ असतात.
a) विशिष्ट b) स्पष्ट
c) कल्याणकारी d) यापैकी नाही

33. भांडवलशाहीनंतर कोणती व्यवस्था स्थापन करणे मार्क्सला आवश्यक वाटले?
a) प्रजासत्ताक
b) लोकशाही
c) साम्यवाद
d) यापैकी नाही

34. खालीलपैकी कोणते ध्रुवीय नाते आहे?
a) पती - पत्नी
b) डॉक्टर - नर्स
c) विद्यार्थी - पालक
d) यापैकी नाही

35. भारतात साधारण किती जाती आहेत?
a) 500
b) 1000
c) 4000
d) 5000

36. भारतातील उद्योजकांचा दबावगट कोणता?
a) FICCI
b) IAC
c) INTUC
d) यापैकी नाही

37. माओच्या मते धर्म काय आहे?
a) अफूची गोळी
b) शांतता
c) देव
d) युद्ध

38. 'युरोपिया' ही संकल्पना कोणी मांडली?
a) थॉमस मूर
b) कार्ल मार्क्स
c) मीड
d) यापैकी नाही

39. 'ॲनिमल फार्म' हे पुस्तक कोणी लिहिले?
a) जॉर्ज ऑरवेल
b) थॉमस जेफरसन
c) नेपोलियन
d) प्लेटो

40. संस्कृतीकरण ही एक प्रकारे _____ आहे.
a) बढती
b) अधोगती
c) धर्मक्रांती
d) यापैकी नाही

41. कोणत्या विचारवंताने सामूहिक इच्छेचा पुरस्कार केला?
a) व्हॉल्टेअर
b) मार्क्स
c) रूसो
d) यापैकी नाही

42. 'सेपरेशन ऑफ पॉवर' चा सिद्धांत कोणी मांडला?
a) मॉन्टेस्क्यू
b) रूसो
c) मॅक्स वेबर
d) ॲरिस्टॉटल

43. 'इकोल दी पॅरिस' या संस्थेत परीक्षक व पर्यवेक्षक म्हणून कोणी काम केले?
a) हर्बर्ट स्पेन्सर
b) ऑगस्त कॉम्त
c) रॉबर्ट फुलटन
d) मॅक्स वेबर

44. 'लॅसिझ फेअर' या सिद्धांताचे पुरस्कर्ते कोण होते?
a) रेव्हरंड थॉमस स्पेन्सर
b) हर्बर्ट स्पेन्सर
c) थॉमस मूर
d) यापैकी नाही

45. _____ याने 'स्व आणि ओळख' वर भाष्य केले?
a) इमाईल डूरखिम
b) मॅक्स वेबर
c) मीड
d) ऑगस्त कॉम्त

46. 'दि ऑफिसिस' हा न्यायविषयक ग्रंथ कोणी लिहिला?
a) सेंट ऑगस्टिन
b) मार्क्स ट्युलियस सिसेरो
c) थॉमस मूर
d) डाण्ट

47. 'दि सिटी ऑफ दी सन' ह्या ग्रंथातून समाजविषयक विचार कोणी प्रकट केले?
a) कॅपलन
b) फ्रान्सिस बेकन
c) डाण्ट
d) सेंट ऑगस्टिन

48. _____ याने 'लेवियासन' हा ग्रंथ लिहिला.
a) रूसो
b) हॉब्ज
c) थॉम्स हॉब्ज
d) जॉन लॉक

49. _____ ने अमेरिकेचा शोध लावला.
a) कोलंबस
b) वास्को दी गामा
c) केपलर
d) यापैकी नाही

50. _____ याने सम थिऑलॉजिका ॲण्ड डी रेजिमाइन प्रिसिपम् या ग्रंथातून समाजविषयक विचार व्यक्त केले.
a) सेंट थॉमस
b) डाण्ट
c) थॉमस मूर
d) यापैकी नाही

51. स्टीम इंजिनाचा शोध _____ यांनी लावला.
a) न्यूटन
b) रॉबर्ट फुलटन
c) जेम्स वॅट
d) मॅक्स वेबर

52. 'दि न्यू अथेंरिस' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
a) सेनेका
b) फ्रान्सिस बेकन
c) ऑगस्टिन
d) यापैकी नाही

SECTION - B (गुण : 26)

या विभागात एकूण 26 प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला एक गुण याप्रमाणे हा विभाग 26 गुणांचा आहे. या विभागाला उणे गुणपद्धत लागू नाही.

सूचनाः चूक की बरोबर ते लिहा.

1. हिंदू कोड बिल मूळ रूपात कधीही संमत झाले नाही.

2. शाह बानो प्रकरणानंतर भारतात समान नागरी कायदा लागू झाल.

3. 1999 साली अर्भकाचे लिंग जन्माआधीच सांगण्यावर बंदी आली.

4. शरियत कायदा ज्यू लोकांसाठी आहे.

5. शारदा कायदा, 1929 साली अमलात आणली.

6. फ्रेंच राज्यक्रांती तिसऱ्या इस्टेटने घडवून आणली.

7. जजमानी व्यवस्था भारतात अस्तित्वात नव्हती.

8. एस्. सी. दुबे यांनी शमीरपेठ गावात तेथील संस्कृतीचा अभ्यास केला.

9. सांस्कृतिकीकरण ही संकल्पना एम्. एन्. श्रीनिवास्न यांनी मांडली.

10. 'गोहूल' ही यूथ डॉर्मिटरी गोंड आदिवासींमध्ये आढळते.

11. तोडा आदिवासींमध्ये धनुष्यबाण देऊन पालकत्व ठरवतात.

12. 'झूम' हा पशुपालनाचा प्रकार आहे.

13. झाबुआ जिल्ह्यात (मध्य प्रदेश) भिल्ल आदिवासी राहतात.

14. पाश्चिमात्त्य संस्कृतीचे अनुकरण म्हणजेच सांस्कृतिकीकरण होय.

15. मार्क्सच्या मते समाज वर्गांमध्ये विभागला आहे.

16. चार्ल्स डार्विन याने सामाजिक उत्क्रांतीचा सिद्धांत मांडला.

17. भारतात सध्या दबाव गट अधिक सक्रिय होत आहेत.

18. प्रोटेस्टंट चळवळीमुळे भांडवलवादाचा ऱ्हास झाला.

19. भारतात सहा वर्ण अस्तित्वात होते.

20. अमेरिकन राज्यक्रांती 1776 साली झाली.

21. ॲरिस्टॉटल हा प्लेटोचा शिष्य होता.

22. 'दि न्यू अर्थेटिस' हा ग्रंथ सर फ्रान्सिस बेकनने लिहिला.

23. फ्रान्समधील फर्स्ट इस्टेट म्हणजे धर्मगूरू होय.

24. बॅस्टिलचा तुरुंग रशियामध्ये होता.

25. छपाई रूळाचे तंत्र थॉमस बेलने शोधले.

26. भारतीय राज्यघटनेचे कलम 270 जम्मू व काश्मीरशी निगडित आहे.

SECTION - C (गुण : 28)

हा विभाग दीर्घोत्तरी स्वरूपाचा आहे. या विभागाला 28 गुण आहेत. या विभागाला उणे गुणपद्धत लागू नाही.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 200 शब्दांत लिहा.

1. फ्रेंच राज्यक्रांती घडण्यास महत्त्वाचे घटक कोणते ? स्पष्ट करा.

2. स्वातंत्र्य व समता या संकल्पना स्पष्ट करा.

3. समान नागरी कायदा ही संकल्पना सविस्तर लिहा.